

წმინდა გიორგისადმი მიძღვნილი ჰიმნოგრაფიული კანონის უძველესი ქართული თარგმანები X საუკუნის ქართულ იადგარებში

წმინდა გიორგის დღესასწაულს ქართულ საეკლესიო ტრადიციაში დიდი ხნის ისტორია აქვს. წმინდა გიორგის ხსენება გვხვდება ჯერ კიდევ იერუსალიმურ ლექციონარში, რომელიც პალესტინურ კალენდარს ეყრდნობა. მისი უძველესი ფენა V-VI საუკუნეების ხალხთა მსახურთა პრაქტიკის გამოცხადებაა, ხოლო თავად ქართული რედაქცია VII საუკუნეში ჩანს ნამოყალიბებული.¹

ლექციონარში წმინდა გიორგის ხსენება ორ დღეზე 10 ნოემბერსა და 23 აპრილზე არის დადებული. ეს ფაქტი უკვე საკმარისია იმის დასადასტურებლად, რომ წმინდა გიორგის ხსენება ქართულ ეკლესიაში საკმაოდ ადრე დაამკვიდრდა. იერუსალიმურ კალენდარში ჩანს 23 აპრილი და 3 ნოემბრის დღესასწაული. რაც შეეხება 10 ნოემბერს, ეს გიორგი მთაწმიდელის მითითებით მხოლოდ ქართულ ტრადიციაში გვხვდება. ამ დღეს წმინდანის ბორბალზე წამებას იხსენებენ. აღმოჩნდა, რომ რეალურად აღნიშნული დღესასწაული 3 ნოემბერს უკავშირდება, იმ დღეს, როცა წმინდა გიორგის მოკვთილი თავი დაკრძალეს ლუდიაში და ბუნებრივია, დაწესდა წმინდანის ხსენება და ეკლესიის სატფურებაც. ქართულ საეკლესიო პრაქტიკაში 10 ნოემბერი განხდა 13 სექტემბრის აღდგომის ეკლესიის სატფურების (ენკენის) დღესასწაულის (სექტემბერი – ენკენისთვე) ანალოგიით, 3 ნოემბერს ლუდიის ეკლესიის სატფურების მსგებსზე (ნოემბერი-გიორგობისთვე)². იოანე ზოსიმეს კალენდარში გვხვდება ორივე 3 და 10 ნოემბერი. საგულისხმოა, რომ X საუკუნის დიდი იადგარის ნუსხებში Sin 1, Sin 14, Sin 64 წმინდა გიორგის ხსენება 10 ნოემბერს და 23 აპრილს არის. აქვე ჩანს კონსტანტინოპოლური პრაქტიკიდან შემოსული 25 მაისის დღესასწაული.³ ამრიგად, ადრეულ ქართულ ჰიმნოგრაფიულ კრებულებში წმინდა გიორგის ხსენება რამდენიმე დღეს აღინიშნება.

ამ მოკლე მიმოხილვის შემდგომ შევნიშნა, რომ X საუკუნის იადგარის ნუსხებში კოსმა იერუსალიმელის წმინდა გიორგისადმი მიძღვნილი კანონი 23 აპრილს არის მოთავსებული.

კანონის თარგმანი Sin 1, Sin 64 წვირმისა და იელის იადგარებში გვხვდება. სინური ნუსხებისა და წვირმის კრებულის თარგმანები ტექსტობრივად ერთნაირია, იელის იადგარის თარგმანი კი რამდენადმე სხვაობს მათგან, როგორც ვარაუდობს დონეზე, ასევე თარგმანის პრინციპით. კერძოდ, ეს შეეხება ტექსტის მეტრულ მხარეს. ძლისპირ-ტროპართა თანაფარდობის თეალსაზრისით Sin 1, Sin 64, წვირმის თარგმანები ერთად დგება, ხოლო იელის კრებულის თარგმანი ცალკე. ეს უკანასკნელი უფრო ახლოსაა ტექსტობრივად შესაბამის ბერძნულ დედანთან.

განვიხილათ ორივე თარგმანს ჰიმნოგრაფიული კანონის ორიგინალთან მიმართებით.

¹ К. Кекелидзе. Иерусалимский Канонарь VII века. Тифлис, 1912, стр. 26.

² К. Кекелидзе. Иерусалимский Канонарь VII века. Тифлис, 1912, стр. 282-286.

³ უძველესი იადგარი, გამოსაცემად მოამზადეს. ელ. მეტრეველმა, ლ. ხეცსურთანმა, ც. ჭანკიევმა. თბილისი, 1980, გვ. 727.

მოციქვანთ ბერძნული ტროპარების ტექსტებს და შესაბამის ქართულ თარგმანებს.

1) Ἄθλα ἱερῶν
ἀνίστασ δρόμου
ἀπὸ γῆς οὐκ ἀγέραστος
στεφιδόρος ἀνέπτης
ἐστιαλῆς, Γεώργιε,
δειχθεὶς σταδιοδρόμος
καὶ σὺν τοῖς ἀγγέλοις χορεύεις
ἄσμεν τῷ Θεῷ ἡμῶν,
ὅτι δεδόξασαι (1)

მორბედებად ღუაწლთაი რად მოიგე,
რაჟამს მიისწრაფე ზეცისასა მას,
დიდებულო გიორგი, იხილევ გვრგვნიშემოსილო
მეუფისაგან და ანგელოზთა თანა ჰვალადებდი და
იტყოდე უგალობდეთ ღმერთსა ჩუენსა, რამეთუ დიდებულ არს (Sin 1, Sin 64, წეირმი)

რაჟამს მოიგე მორბედებად
ღუაწლისა რწულისად და მიისწრაფე ზეცისასა მას,
რომელიცა შეიუარე,

იხილევ გვრგვნიოსანი, წმიდაო გიორგი,
და იქმენ, ეითარცა მორბედი

ასპარეზისად, პატეიციუმულ მეუფისაგან და ანგელოზთა თანა
ძნობითა ადიდებდ მას და იტყოდე: უგალობდეთ უფალსა რამეთუ დიდებულ არს (იელი).
პირველი თარგმანი შემოკლებულია. ბერძნული ტროპარის „δειχθεὶς σταδιοδρόμος „არ არის
თარგმნილი, მაშინ, როცა იელის თარგმანში ეს ფრაზა ზუსტად არის გადმოღებული „მორბედი
ასპარეზისად“

კანონის მეორე სტროფის თარგმანები უფრო ახლოსა ტექსტობრივად დედანათ.

2) Ἴδρωτι χροστῶν
εἰσέτι πόσων
τοῖς ὑπερκοσμίαις ἄφθης,
χορείαις σταζόμενος
ἀσμάτων τὰς τάξεις
τοῖς ἐν σάματι, Γεώργιε,
ἐκπλήξας θείους
ταύταις συχορέσων κραυγᾶς
ἄσμεν τῷ Θεῷ ἡμῶν,
ὅτι δεδόξασαι (2)

ოფლითა ენებათადთა გამოსწინდი ზეცისა განწყობილსა
შორის, წმიდაო გიორგი,
რაჟამს იგუემებოდე,
ღუაწლითა შენითა

განაკვრეე უწორცონი და მათ თანა ძნობით ჰვალადებდი და იტყოდე: უგალობდეთ ღმერთსა
ჩუენსა, რამეთუ დიდებულ არს (Sin 1, Sin 64, წეირმი).

ოფლითა ენებითა შენისადთა გამოსწინდი
განბრწეინებულთა შორის ზეცისათა, რაჟამს იგუემებოდე,
გიორგი, და
ღუაწლითა გუამისა შენისადთა განაკვრეენ უწორცონი

და მათ თანა დიდებული
დაღადებდ და იტყოდ: უგალობდეთ უფალსა, რამეთუ დიდებულ არს (იელი)

3) Ἰλαρῶς μετέδωκας
τοῖς πεινομένοις τὸν πλοῦτον
καὶ πιαθεὶς ἔλαιψ

ἀγάπης σῶμα καὶ ψυχῆν ἀθλητικῶς, Γεώργιε, τὸν τύραννον
ἄμφω κατεπάλαισας (III₁).

განუკავ სიხარულით სიმდიდრე შენი გლახაკთა და დასთრგუნე
მრნობლითა სათნოებითა მძლავრებამ ბოროტისადა მის, დიდებულთ გიორგი,
და ჳმა-ჳკეა სიხარულით: წმიდა ხარ, უფალო (Sin 1, Sin 64, წვირმი).

ეს თარგმანი მოკლეა. დედნის „καὶ πιαθεὶς ἔλαιψ ἀγάπης σῶμα καὶ ψυχῆν ἀθλητικῶς“ არ არის
გადმოღებული.

განუკავი სიმდიდრე შენი სიხარულით გლახაკთა,
რაჟამს განიპოხენ სულნი და ჳორცნი შენი ზეთითა

მოწყალებისადათა, წმიდაო გიორგი, და დასთრგუნე მრნობლითა
მით სათნოებითა მძლავრი იგი ბოროტი და ძლიერსა მას უგალობდ და იტყოდ: წმიდა ხარ
შენ, უფალო (იელი).

ბერძნულის ერთი სიტყვა „τον τύραννον“ იელის თარგმანში გავრცობილია „მძლავრი იგი
ბოროტი“, ხოლო პირველ თარგმანში გვაქვს „ბოროტისადა“. მეორე თარგმანი მეტად უახლოედება
დედანს ტექსტობრივად.

თარგმანთა შორის სხეაობა უფრო მეკეთრად ნანს შემდეგ ტროპარში.

4) Στηριχθεὶς τῆ χάριτι
καὶ παρηγοσμένος ζῆλα
μὴ ἐρωτᾶμις ἄφθογ
ἐνρᾶθῆς τοῖς μὴ ζῆτοῖσι
ὑπὲρ Χριστοῦ, Γεώργιε, χολοῦμενος
πλάνῃ δεισιδαίμοι (III₂)

განძლიერდი მადლითა, რაჟამს საღმრთოთაა შურითა

შეიჭურე, ღუაწლისა მძლეო გიორგი, და განრისხენ შენ ქრისტესთვს
და საცთური მძლავრითადა განაქარვე და იტყოდ წმიდა ხარ შენ, უფალო (Sin 1, Sin 64,
წვირმი).

ეს უკანასკნელი თარგმანი დედანს სცილდება შინაარსობრივად. „ღუაწლისა მძლეო
გიორგი“ ქართველი მთარგმნელის ნამატებულია, ასევე გამოტოვებულია ბერძნული დედნის
მთელი ტაეპი „ἐρωτᾶμις ... ζῆτοῖσι“.

რაჟამს განსძლიერდი
მადლითა და შეიჭურე შურითა, გამოუნდი მათ, რომელნი
არა გაკითხვიდეს

და ეპოე მათ, რომელნი არა გეძიებდეს და განრისხენ
ქრისტესთუის, წმიდაო გიორგი, და საცთური უშჯულოთადა განაქარვე ძალითა უფლისადათა
(იელი).

იელის თარგმანი ადეკვატურად იმეორებს ბერძნული ტროპარის შინაარსს. ანალოგიური
ნიმუში ნანს IV ოდის მეორე ტროპარის თარგმანში.

5) Σοφιστικῶς πλοκάς διέλυσας
τῶν μύθων,
αἰσχρῶν παθῶν δὲ

Θεὸς δημουργοὺς

ἔξεμακθήρισας

Τριάνδος ὑπέρμαχε(IV₂)

და ღმერთნი შევინებულნი ხასტიკად მოიძულენ ხასოებითა

მით სამებისადთა (Sin 1, Sin 64, წვირმი).

ეს ტროპარი საკმაოდ რთული შინაარსისაა (სოფისტური მოძღვრების სიყალბე გაანადგურე, შემოქმედი ღმერთების სამარცხინო ვნებები მოიძულე სამების ძალით წინამბრძოლო). ახლა ვნახოთ, როგორი თარგმანია იელის კრებულში:

ღმერთნი, რომელთა ენება დაპბადეს,

ხასტიკად მოიძულენ ხასოებითა წმიდისა სამებისადთა

და იტყოდე: დიდება ძალსა შენსა (იელი).

იადგარის არც ერთი თარგმანი არ მიეყება ზუსტად დედანს, მაგრამ იელის თარგმანი შედარებით ერცლად გადმოსცემს ბერძნული ტროპარის ტექსტს.

6) Ἄνεκραξεν

ἐν παρηγοίᾳ τῆς κτίστη Γεώργιος

μη παραδός

ἐν χέρσι τῶν ἀντῶν τὸν δόμιλον σοῖμ

ἀλλ' ἰσχύς παρασχοῦ

καταλῆσαι αὐτῶν τὰ φησάγματα (VI₁)

ღაღადებდა უფლისა მიმართ წმიდად გიორგი

და იტყოდა:

ნუ მიმცემ მე, მონასა შენსა,

ველთა უსჯულოთასა, სახიერო ღმერთო,

არამედ შენ მიერ

დაგვსნა აღძრეად მათი (Sin 1, Sin 64, წვირმი)

ღაღად-ყო კადნიერად დამბადებელისა მიმართ წმიდამან

გიორგი და იტყოდა: ნუ მიმცემ მონასა შენსა

ხელთა უსჯულოთა, სახიერ, არამედ მომეც მე

ძალი, რადთა დაგვსნე აღძრეად იგი მათი შენ

მიერ, კაცთმოყუარე (იელი)

იელის თარგმანი ტექსტობრივად ამ შემთხვევაშიც მიეყება პირველ თარგმანს. ქართველი მთარგმნელი იელის თარგმანის მაგალითზე ბერძნულ ტექსტს ავრცობს. უმატებს „წმიდამან გიორგი“ „Γεώργιος“. შემოაქვს სიტყვა „სახიერო“ და ბოლოს მთელი ფრაზა „შენ მიერ კაცთმოყუარე“ მთლიანად მთარგმნელის ინტერპრეტაციაა. აქვე საყურადღებოა დედნის სიტყვის „τὰ φησάγματα“ (სიამაყე, ამპარტაყეება) ორივე თარგმანში დადასტურებული აზრობრივი განსახელებული ეკვივალენტი „აღძრეად“.

7) Μεταθίντες

τὴν ἀοιλήν οἱ ἀλάστορες τύραννοι

δὲν ἐκίρυστες Ἰσσοδότην θεὸν κατεπλήγησαν (VI₃).

მიიცვალნეს საკუირეელებად თქუმითა მით უშჯულონი

იგი შემგდომად სათნოებითა შენთა გამოცდისა,

ნეტარო გიორგი, განუკვრდა ქრისტე ცხოვრების მომცემელი (Sin 1, Sin 64, წვირმი)

მიიცვალნეს საკუირეელებად თქუმითა მით უშჯულონი

იგი და განუკვრდა მათ ქრისტე ცხოვრების მომცემელი

რომელსა შენ ჰქადაგებდ წინაშე ყოველთასა (იელი).

ახრობრივად ორივე თარგმანი მიყვება დედანს, მაგრამ ტექსტობრივი ცვლილებებსაც შეიცავს. მაგ: „τις ἀπειλή“ (რისხვა) არ არის თარგმნილი, ხოლო „οἱ ἀλάστορες τύραννοι“ (შურისმაძიებელი ტირანები) თარგმნილია როგორც „უშჯულონი“. იელის თარგმანის ბლოგ ფრაზაც „რომელსა შენ ჰქადაგებდ წინაშე ყოველთა“ გაერცობილი თარგმანის დედნის „ἐκέρυττες“ (რომელიც იქადაგე). ამ შემთხვევაშიც იელის კრებულის თარგმანი ტექსტობრივად ემთხვევა შინ 1, შინ 64, და წვირმის კრებულის თარგმანს. მხოლოდ ერთადერთი სიტყვა „πειρα“ (გამოცდილება) იელის თარგმანში არ არის გადმოღებული. პირველი თარგმანში კი თარგმნილია. „სათნობათა შენთა გამოცდისა, ნეტარო“.

8) Ἐνακέρυττας ἄφθης
δωκομένῃ πίστιν
ἀχλὺν ἀπάτης θριαμβέσων δέ,
Γεώργιε, ἔλεγες ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν
Θεὸς εὐλογητὸς εἶ(VII₂)

გამოშინდი შენ ბრწინებულად და ჰქადაგე ხმამაღლად
სარწმუნოებად, ღირსო

გიორგი და ესრეთ ჰქადაგებდი; მამათა წუენთა ღმერთო
კურთხეულ ხარ მარადის (Sin 1, Sin 64, წვირმი).

გამოსშინდი ბრწინებულად და ჰქადაგებდ
სარწმუნოებასა უშჯულოთაგან განძებულსა და
გამოაცხადებდ სიციბილსა საცთურისასა, წმიდაო გიორგი, და იტყოდე:
მამათა წუენთა ღმერთო კურთხეულ ხარ მარადის (იელი)

„ἀχλὺν ἀπάτης“ (სიცრუის სიბნელე) Sin 1, Sin 64 და წვირმის კრებულის თარგმანში ეს ფრაზა უგულვებლყოფილია. ხოლო იელის თარგმანში გადმოტანილია, როგორც „სიციბილსა საცთურისასა“. ამავე დროს გაერცობილია „δωκομένῃ πίστιν“ „სარწმუნოებასა უშჯულოთაგან განძებულსა“.

9) Ὡς μὴ οἴσῃσιν παροδικὴν λογισάμενος τέρψιν
ποικίλας στρέβλας ὑπέστῃς, Γεώργιε, χαίρων ἐλπιδί Θείας ξαφῆς
φρικτοῦ καταπέλτου δέ
μὴ φοιτῆσας στερεότητι
ψυχῆς ἔλεγες (VIII₂).

შეპრაცხე შენ სოფლისად ამის საშუებელი, ვითარცა
სიხარულით თავს-იდევ მრავალფერი

სატანჯველი, ფერტა შესასწამელი იგი საშინელი
სიმწნითა არად შეპრაცხე (Sin 1, Sin 64, წვირმი)

შეპრაცხე სოფლისა ამის საშუებელი ვითარცა წარმავალი და
თავს-იდევ სიხარულით, ახოვანო

გიორგი, მრავალფერი სატანჯველი მოლოდებოთა
ცხოვრებისა მის საუკუნოდასათა და ფერტა

შესასხმელი იგი საშინელი შეურაცხაკაცე სიმ-
ნითა გუამისათა და იტყოდე (იელი).

ქართულ თარგმანში დედნის ის ნაწილი, სადაც დაკონკრეტებულია წმიდა გიორგის წამების ეპიზოდი „φρικτοῦ καταπέλτου δέ μὴ φοιτῆσας“ (არად მიიხნიე საზარელ ისართა სატყორცნი) ორივე ქართულ თარგმანში სხვადასხვანაირად არის გადმოცემული:

„მრავალფერი სატანჯველი, ფერტა შესასხმელი
იგი საშინელი არად შეპრაცხე“ (Sin 1, Sin 64, წვირმი).

„ახოვანო გიორგი, მრავალფერი სატანჯველი
ფერტა და შესახსმელი იგი საშინელი შეურაცხეა“ (იელი).

აქვე გამოიყოფთ „στυρότην ψυχῆς“ (სიმტკიცე სულისა) თარგმანს. „სიმწნითა გუამისადა“ (იელი). „სიმწნითა“ (Sin 1, Sin 64, წვირში) მთარგმნელის ინტერპრეტაციაა. ანალოგიური მაგალითია „Θείας ἡρώς“ (სადამთო სიცოცხლის) ქართულ თარგმანში კი გვაქვს „ცხოვრებისა მის საუკუნოზსა“ (იელი). პირველ თარგმანში კი ეს ფრაზა არ არის გადმოტანილი.

10) Ἰερὺν ἀνυσμῖν
βασίλιν εὐφῆμῖν
καὶ λαὶ τῶν σῶν ἄθλασ
αἴνεσις καταγγέλλουτες,
μάρτυς Γεώργιε,
σέ κατ' ἄξιαν μεγαλνύομεν (IX₁).

მღვდელი გიგალობენ შენ,
მეფენი გადიდებენ და ერნი მიუთხრობენ ღუაწლისა
შენისა სიმწნესა, ნეტარო გიორგი, მეოხ გუეყავ
სულთა წუენთათვს Sin 1, Sin 64, წვირში).

მღვდელი გადიდებენ, მეფენი გიგალობენ და ნათესაენი მიუთხრობენ
სიმწნესა ღუაწლისა შენისასა,
მოწამეო გიორგი, ამისთვის
ყოველნი ერთობით დაუცხრომელად გადიდებთ (იელი).

ბერძნული დედნის „κατ' ἄξιαν μεγαλνύομεν“ (ღირსეულად) ქართულ თარგმანში შეესატყვისება „ერთობით დაუცხრომელად გადიდებთ“. არც პირველი თარგმანის ბოლო ტაეპი არ მიეყება დედნის შინაარსს. „მეოხ გუეყავ სულთა წუენთათვს“. როგორც ვხედავთ, იელის თარგმანი მეტად უახლოვდება დედნის ტექსტს.

11) Ἐπεκρότησιν πᾶσαι
οὐρανῶν αἰ δυνάμεις
τοὺς τοὺς ἀγῶνας
σὺ γάρ
τυθεὶς Θεῷ ἐνῆρέστησας,
μάρτυς Γεώργιε,

δὺν σε πιστεὶ μεγαλνύομεν (IX₂)
ყოველნი მორწმუნენი

დღესასწაულსა შენსა ქებით პატივ-სცემენ დღეს
და ყოველი სოფელი იხარებს, ნეტარო გიორგი,
მეოხ გუეყავ შემასხმელთა შენთა (შინ 1, შინ 64, წვირში).

ეს თარგმანი მნიშვნელოვნად სცილდება დედანს ტექსტობრივად. ὁὐρανῶν αἰ δυνάμεις~ თარგმნილია როგორც „ყოველნი მორწმუნენი“, „ყოველი სოფელი იხარებს“ მთარგმნელის ჩამატებულია. აქვე დედნის „μάρτυς“ გადმოღებულია „ნეტარო“, იელის თარგმანში კი სუსტი ადეკვატი აქვს „მოწამეო“. დედნის ბოლო ტაეპი „δὺν σε πιστεὶ μεγαλνύομεν“ ქართულ თარგმანში გადმოტანილია მთარგმნელის ინტერპრეტაციით: „მეოხ გუეყავ შემასხმელთა შენთა“.

ყოველნი დასნი ანგელოზთანი აქებენ ღუაწლსა შენსა
მღღუაწეო, და შენ დაიკად და სათნო-ეყავ
ღმერთსა, მოწამეო გიორგი, მას წუენცა ყოველნი
ერთობით დაუცხრომელად ეადიდებთ (იელი).

„οὐρανὸν αἰ δυνάμεις“ (ხეცისა ძალნი) მთარგმნელი თარგმნის, როგორც „დახნი ანგელოზთანი“.

აღსანიშნავია, რომ ორივე ქართულ თარგმანში ბერძნული ტექსტის ერთი სიტყვა „Γεάρυε“, გავრცობილია ეპითეტით ყოლად ქებულ გიორგი“ (იელი VII), „ბრძენო გიორგი“ (Sin 1, Sin 64, წვირმი), „წმიდაო გიორგი“ (იელი VII), „ღირსო გიორგი“ (და წვირმი VIII), წმიდაო გიორგი“ (იელი), „ღირსო გიორგი“ (Sin 1, Sin 64, წვირმი).

იადგარების ქართული თარგმანების შედარებამ ცხადყო, რომ Sin 1, Sin 64, და წვირმის კრებულის თარგმანი ბერძნული დედნის ტექსტს უფრო მეტად სცილდება, ვიდრე იელის თარგმანი. პირველ შემთხვევაში ეს ფაქტი განპირობებულია დედნის ძლისპირტროპარის თანაფარდობის დაცვით, რაც კარგად ჩანს ორივე ტიპის თარგმანების მარცვალთა რაოდენობის შედარებით.

ამრიგად, შეიძლება ითქვას, რომ იელის იადგარის თარგმანი არ იცავს არც ბერძნული დედნის ძლისპირთა მარცვლების რაოდენობას და არ მიყვება არც ძლისპირთა ქართულ თარგმანებს. გამოდის, რომ იელის იადგარის თარგმანი მეტრულად ანუ სალექსო სახომით და ფორმით დედნის ადეკვატური არ არის.

კოსმა იერუსალიმელის აღნიშნული კანონის ძლისპირები თავისებურებებს გვიჩვენებს. III ოდის ირმოსი იოანე დამასკელის კუთვნილებაა, IV და V ოდების ძლისპირთა ავტორები კი უცნობია. თვით ბერძნულ დედანშიც ძლისპირებსა და ტროპარებს შორის მარცვალთა თანაფარდობაც ისეთი ზუსტი არ არის, როგორც კოსმას სხვა კანონებში. ყოველივე შემოთქმულიდან გამომდინარე, კანონის თარგმანა ქართველ მთარგმნელს სირთულეს უქმნიდა. ეს სირთულე ზუსტად მეტრულ მხარესთან უნდა ყოფილიყო დაკავშირებული, რადგან ტექსტობრივად კანონი კოსმასთან დამახასიათებელი ნეოლოგიზმებით, კომპოზიტებით, ან არქაული ლექსით არ გამოირჩევა. როგორ უნდა აეხსნათ იადგარის ნუსხების შორის თარგმანთა ამგვარი სხვაობა? ეს ფაქტი, ჩვენი აზრით, კიდევ ერთი დადასტურებაა ჩვენს მიერ გამოთქმული მოსაზრებისა, რომ იელის იადგარი სინური იადგარებისაგან რედაქციულად სხვაობს. გარდა ამისა, აღნიშნული კანონის ორი თარგმანის შედარებისას იქმნება ისეთი შთაბეჭდილება, რომ ერთი მათგანი (იელი) იცნობს მის წინამორბედ შინ 1-ის თარგმანს, რომელსაც ტექსტობრივად ემთხვევა წვირმისა და შინ 64-ის თარგმანი. ამ ფაქტზე მიუთითებს ზოგიერთი ტროპარის თარგმანების დამთხვევა ტექსტობრივად, როცა მხოლოდ სიტყვათა გადაწვევა შეიმჩნევა. ამიტომ კატეგორიულად ძნელია თქმა, რითი არის განპირობებული ერთი მხრივ, დედნის მეტრულად ადეკვატური და ტექსტობრივად დაცილებული, და მეორე მხრივ, ტექსტობრივად დედნის ადეკვატური, მაგრამ მეტრულად დაცილებული თარგმანის არსებობა.

ჩვენი აზრით, აქ მთარგმნელის ინდივიდუალური არჩევანი ჩანს. ერთ შემთხვევაში (შინ 1, შინ 64, წვირმი) მთარგმნელი დედნის ფორმას ანიჭებს უპირატესობას, მეორე შემთხვევაში კი, (იელი) დედნის ტექსტს. შესაძლებელია ბერძნული დედნის შინაარსის ადეკვატურობის დაცვა ქართულ საეკლესიო ტრადიციაში წმ. გიორგის კულტის განსაკუთრებული მნიშვნელობით აიხსნას. თუმცა ეს მხოლოდ ჩვენი ვარაუდია.

იადგარების ამგვარი სურათის ფონზე, საინტერესოა გიორგი მთაწმიდელის პოზიცია. გიორგის თვენში ჩანს კოსმას კანონის სრულიად სხვა, მის მიერვე შესრულებული, ახალი თარგმანი. მასში უგულვებელყოფილია კოსმას ორიგინალური ძლისპირები. იგი იოანე დამასკელის წმინდა გიორგის კანონის ძლისპირებსეა გამართული, თანაც იოანეს და კოსმას კანონები გავრთიანებულია და ორივე მათგანის თარგმანს საერთო ძლისპირები აქვს. ამგვარი გადაწყვეტით მოხსნა გიორგი მთაწმიდელმა იადგარების თარგმანთა შორის არსევანი. თვენში დადასტურებული ფაქტი გვაფიქრებინებს, რომ იადგარის ქართველი მთარგმნელის წინაშე სწორედ ბერძნული დედნის სახომის დაცვის პრობლემა იდგა.

**Old Georgian translation of St. George's Hymnographical Canon
(According to X century Iadgari)**

Summary

In the tradition of Greek manuscript two Canons of Cosma Jerusalem and John Damascus dedicated to St. George, which were known in Georgian church practice are confirmed, translation of the Canon of St. George is existed in the Iadgari. the translation of St. George's Canon it is distinguished among other Canons of Cosma, because two of his different translations are confirmed in Iadgari.

In particular the translations of Iadgari of Tsvirmi and Sinaian collections are identical and the translation of Ieli Iadgari differs somehow from them. The latter is divorced from the original and distinguished with textual exactness.

Existence of two kinds of translations must be explained by keeping complexity of the form of the original. Translator of the Iadgari of Ieli can't keep textual exactness, though comparison of two type translations show, that translator of Ieli knew translation of Tsvirmi and Sinain lists.

In later hymnographic collection in George Mtatsmindeli's Minea interesting type of the translation of this Canon is met. George Mtatsmindeli, who compared Georgian translation with Greek originals by keeping their closeness to the original, translated canons of John and Cosma, joined and arranged them on the Heirmos of John. Thus compiled translation of the Canon of St. George appears in Minea.